

Lära för hållbar utveckling och hälsa – ett genusperspektiv

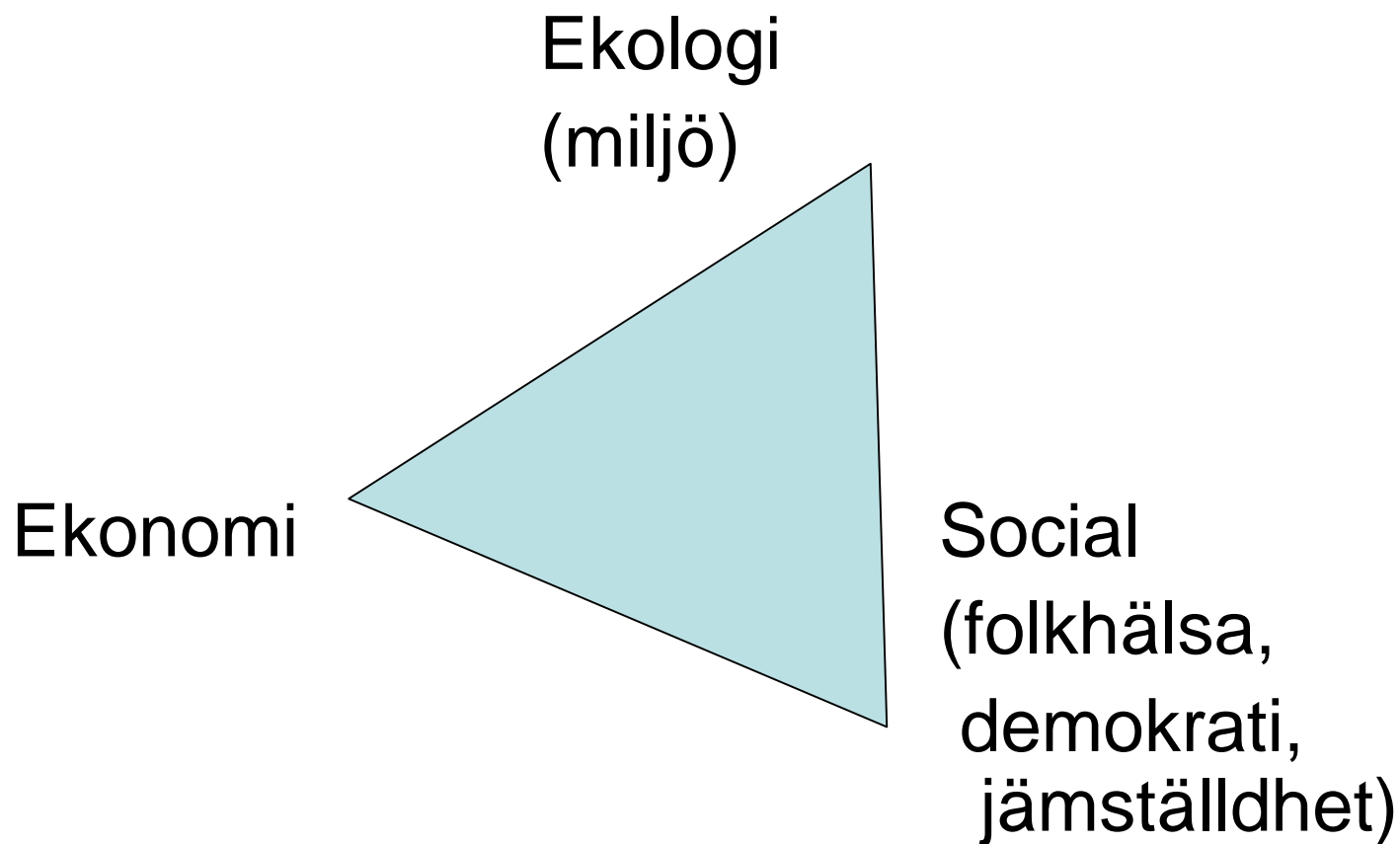
Karin Hjalmeskog

Lektor vid Institutionen för lärarutbildning

Uppsala universitet

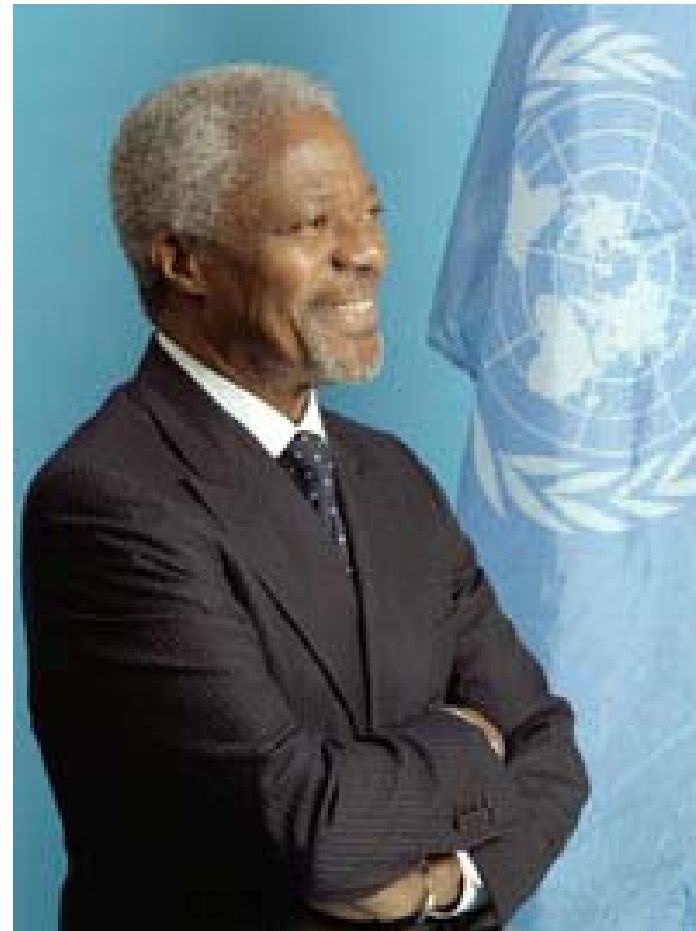
Hållbar utveckling

Kofi Annan:

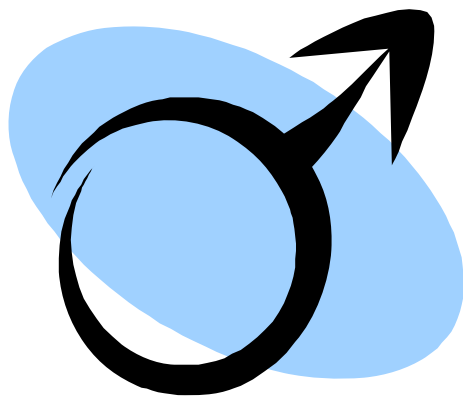
”Jämställdhet är mer än ett mål i sig. Det är en nödvändig förutsättning för att anta utmaningen att minska fattigdomen, främja en hållbar utveckling och skapa ett gott samhällsskick”

(SIDA 2005)

Jämställdhet

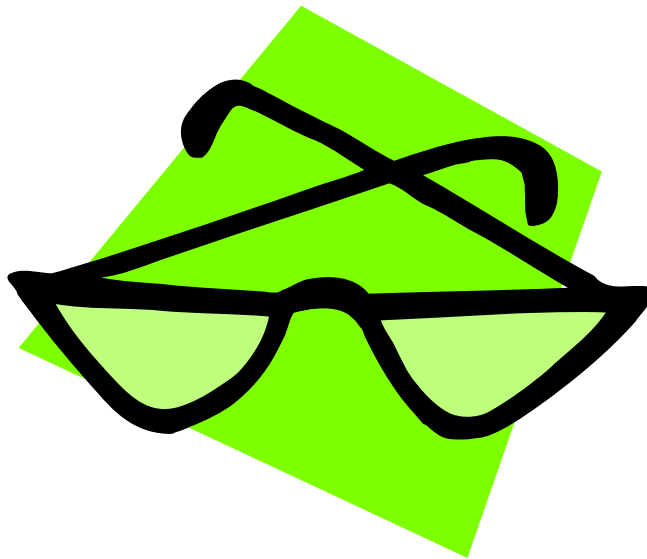
Kvinnor och män har samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter inom livets alla områden

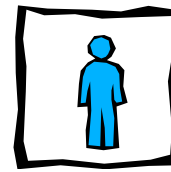
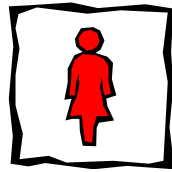
Genussystem Könsmaktsordning

-Isärhållande

-hierarki

Dikotomier

kvinnligt

objekt

privat

ologisk

natur

konsumtion

manligt

subjekt

offentlig

logisk

kultur

produktion

SOU 2005:51

Bilen

Biffen

Bostaden

Två åtgärder:

- Vi konsumerar grönare
- Vi minskar successivt andelen varor i vår hushållsbudget till förmån för konsumtion av resurssnåla tjänster

Hälsa

Skillnaderna mellan fattiga och rika länder ökar

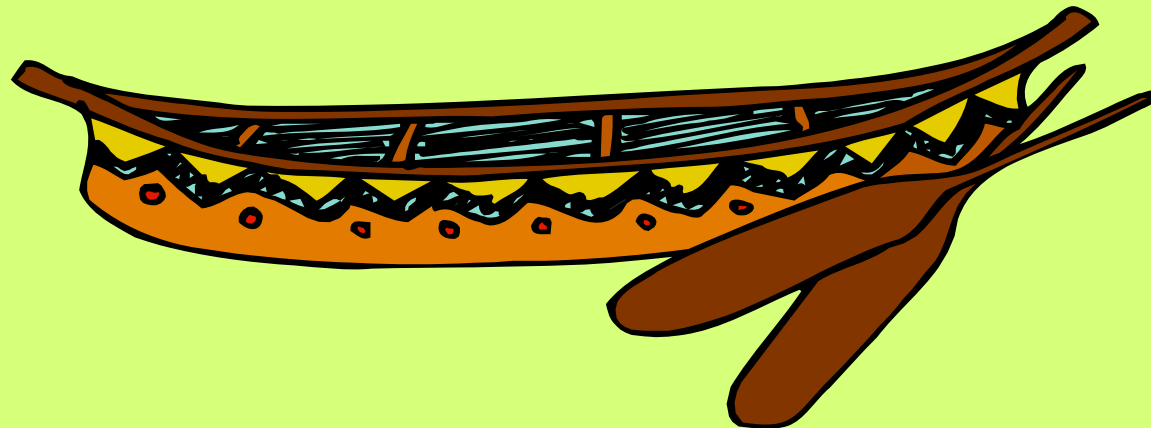
- Globalisering
- HIV/AIDS
- Förändringar inom vårdsektorn

Barn och ungas hälsa i Sverige

- I genomsnitt dricker barn 2 dl saft per dag och äter 1,5 hg godis per vecka
- 10-15 procent av svenska barn är överviktiga, fler pojkar än flickor
- Flickor har mer stressrelaterade symptom än pojkar
- ”flickor som skär sig”

SOU 2005:51

- Teknikens åra, som ger oss resurseffektivitet
- Etikens åra, som handlar om förändrat vardagsbeteende

Stefan Edman

i Bilen Biffen Bostaden (SOU 2005:51):

Det som gör hem- och konsumentkunskapen unik är kombinationen av övning i omsorg och tekniskt rationellt tänkande, effektivitet, sparsamhet etc. Det finns en strävan i ämnet att kombinera det bästa från två världar: Att på olika sätt hushålla med resurser samtidigt som de mänskliga värdena, inrymda i begreppet omsorg, ges hög prioritet (s. 40).

Hållbar utveckling i HK:s kursplan (2000), några exempel

Utbildningen i hem- och konsumentkunskap ger kunskaper för livet i hem och familj samt förståelse för det värde dessa kunskaper har för människa, samhälle och natur.

- Syftet är att ge erfarenheter och förståelse av de dagliga handlingarnas och vanornas betydelse för ekonomi, miljö, hälsa och välbefinnande.
- Syftet är att utifrån kunskaper om samspelet mellan hushåll, samhälle och natur kunna möta förändringar, ta ansvar och agera.
- Syftet är att ge beredskap för att leva och agera tillsammans i ett samhälle med mångfald.

[...sträva efter att eleven] utvecklar
förståelse och ett bestående intresse för
hur handlingar i hushållet samspelar med
hälsa, ekonomi och miljö, såväl lokalt som
globalt.

NCFF

”Skolan skall sträva efter att erbjuda alla elever daglig fysisk aktivitet inom ramen för hela skoldagen” (Lpo94)

Nationellt centrum för främjandet av fysisk aktivitet hos barn och unga (2003)

NCFE

2 § Centrumet skall ha till uppgift att stödja skolor och fritidshem i arbetet med ökad fysisk aktivitet, god kosthållning och andra hälsofrämjande verksamheter för barn och ungdomar. Centrumet skall i sitt arbete utgå från de övergripande mål och riktlinjer som gäller för skola och fritidshem.

Centrumet skall särskilt

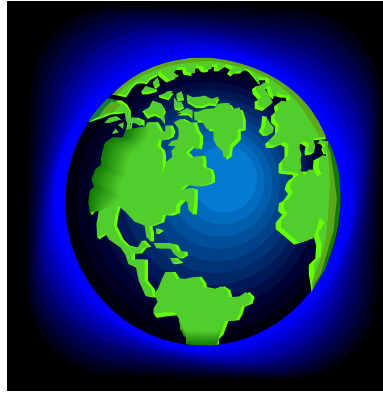
- sprida erfarenheter och goda exempel såväl från arbetet inom ämnena hem- och konsumentkunskap samt idrott och hälsa som från andra insatser ...

Nationellt centrum för främjandet av god hälsa hos barn och unga (2006)

Fler flickor än pojkar tycks ha förstått innebörden i de demokratiska värden som läroplanen innehåller och de tycks beredda att ta konsekvenserna i handling

(Skolverket 1998)

In general, young women seem to be more conscious of the relationship between consumption and environment and more inclined to undertake active efforts to improve the state of environment

(UNESCO 2000)

... flickor utför mer familjeservice.
Flickor gör således mer för de andra
familjemedlemmarna...

(Välfärdsbokslutet 2001)

Mikael Karlsson, ordförande Svenska Naturskyddsföreningen:

Män och kvinnor är både lika och olika. En skillnad i Sverige är att kvinnor har ett starkare miljöengagemang än män. Svenska kvinnor påverkar miljön i mindre grad än svenska män. Orsakerna kan diskuteras, men rimligen bör mäns livsstil närma sig den mindre miljöpåverkan som följer av kvinnors livsstil, än tvärtom. Samma skillnader har jag själv studerat i Östafrika; mönstret går igen världen över. Därför skulle det globala patriarkatets sammanbrott vara bra för miljö och hälsa.

Förebild/ideal?

Låt inte traditionella föreställningar om kvinnligt och manligt utgöra hinder för vårt arbete med utbildning för hållbar utveckling eller i främjandet av god hälsa - varken lokalt eller globalt

Tack!